

Motion till riksdagen

1988/89:Fö419

av Gunhild Bolander m.fl. (c, fp)

Den marina ledningen på ostkusten

Regeringen föreslog i proposition 86/87:95 en gemensam marin ledning på lägre regional nivå på ost- och sydkusten och att det ankom på regeringen att närmare utforma organisationer för dessa marinkommandon.

Riksdagens försvarsutskott övervägde regeringens förslag i utskottsbetänkandet FöU 86/87:11. I ett flertal motioner hade med anledning av bl. a. den ökade sårbarheten på Muskö föreslagits att införandet av en gemensam marin ledningsorganisation på Muskö borde avvaktas. Något alternativ till Muskö förelåg inte vid denna tidpunkt. Utskottet fann dock att det med vissa förutsättningar kunde föreslå riksdagen ett införande av en ny gemensam ledningsorganisation enligt propositionens inriktning. En viktig förutsättning därvid var att Marin Kommando Ost skulle organiseras med två självständigt verkande mobiliseringsfunktioner inom ramen för den nya myndigheten. Andra viktiga förutsättningar var att en stark rörlig marin ledningskapacitet skulle organiseras för den lägre regionala nivån samt att nuvarande flottilj respektive brigadledningen (motsvarande) skulle bibehållas. Riksdagen beslöt i enlighet med utskottets förslag.

Det fortsatta utredningsarbetet har nu visat att det föreligger ytterligare vägar att undanröja bristerna i den nya marina ledningsorganisationen. De avser en gruppering av Marin Kommando Ost stab m.m. till Tullinge samt en vidareutvecklad kaderorganisation för vissa marina förband. Vi anser det angeläget att statsmakterna inriktar organisationsarbetet så att bristerna i marinkommandoorganisationen undanröjs. En gruppering till Tullinge innebär att de flesta nackdelarna med Musköalternativet försvinner. Ledning och varv/basverksamhet separeras, vilket innebär minskad sårbarhet. Visserligen kommer myndigheten fortfarande att ansvara för hälften av marinens förband men genom separeringen har en avsevärd nackdel undanröjts. Vid en lokalisering av Marin Kommando Ost stab, l. helikopterdivisionen och kustbevakningens östra region till Tullinge blir investeringskostnaderna 108–125 miljoner kronor billigare än motsvarande gruppering till Muskö. Med marinens ekonomi i kris är detta en avsevärd besparing som måste tas tillvara. SK/KA 1:s och kustbevakningens personal förordar entydigt en flyttning till Tullinge framför motsvarande till Muskö. Mot Tullinge-alternativet har framförts att risken finns för luftlandsättningar då ett flygfält är samgrupperat.

Överbefälhavaren har i FU 88 angett: "Den nya MKO-staben kan ges ett bättre försvar/närskydd på Tullinge. Möjligheterna att tidigt bevaka och skydda staben mot sabotage och luftlandsättning bedöms svårare vid Muskö.

Har en angripare väl fått fast fot på Muskö fordras det en relativt sett större och mer komplicerad insats för att kunna påverka hans företag där än vid Tullinge.”

Mot. 1988/89
Fö419

Några tekniska begränsningar att leda aktuella sjö-, kustartilleri- och arméstridskrafter från Tullinge finns ej. Dagens lednings- och sambandsystem medger detta. Ingen skillnad finns i skyddsnivåerna på Tullinge respektive Musköalternativet. Det bör dock observeras att enda förbindelsen till Muskö går i en tunnel under vatten. Denna tunnel kan vid sabotage och bekämpning vattenfyllas varvid verksamheten kommer att bli hänvisad till färjeförbindelse.

En lösning med Marin Kommando Osts ledning och I. helikopterdivisionen på Tullinge, bas- och varvsverksamheten på Muskö och utbildningsförbandet KA I och delar av förvaltnings- och varvsverksamheten på Rindö ger en lösning som mycket påminner om flygvapnets sektorlösning t.ex. lfc mitt, F 16 i Uppsala och F 13 i Norrköping. Erfarenheterna visar att en sådan lösning är funktionell och resurssnål. Denna lösning kräver dessutom ett delegerat arbetsgivaransvar och delegerade uppgifter så att avståndet mellan chefer och anställda ej blir 15 mil.

Överbefälhavaren uppdrog därefter åt chefen för marinen att i samråd med MBÖ översiktligt belysa operativa, ekonomiska och andra konsekvenser att förlänga Marin Kommando Osts ledning av den taktiska verksamheten till Tullinge.

Överbefälhavaren har som en följd härav i sin programplan för 89–92 sid 65 angett: ”Chefen för Ostkustens marinkommando grupperas på Tullinge och inte som tidigare planerats på Muskö.”

Chefen för marinen har emellertid fattat ett eget beslut att de viktigaste delarna av Marin Kommando Osts ledning skall grupperas på Muskö 1990–1995 både i fred och eventuellt krig. Som argument för detta beslut anger CM att erforderligt stridslednings- och sambandsunderlag för den taktiska ledningen ej hinner byggas ut på Tullinge förrän 1995 och att nuvarande utrustning ej kan flyttas.

CM:s beslut innebär att flyttningen till Tullinge försenas genom att investeringar i en s.k. interimslösning görs på Muskö. Detta innebär att resurser satsas på en lösning som enbart skall användas 1990–1995 och därefter ej utnyttjas vilket innebär att bygg- och installationskostnaderna blir orimligt höga och får kort utnyttjandetid. Härutöver tvingas personalen från Vaxholmsområdet och kustbevakningen att först flytta till Muskö för att fem år senare flytta till Tullinge. Denna lösning är ej rationell utan innebär ett orationellt utnyttjande av marinens begränsade resurser och som tvingar personalen från Vaxholm och kustbevakningen att flytta två gånger inom fem år.

Överbefälhavaren har också i FU 88 angett: ”Någon interimslösning erfordras ej. Den slutliga lokaliseringen erhålls snabbare och övergången till en ny organisation torde vara lättare att genomföra på en ny plats av såväl praktiska som psykologiska skäl.”

Militärbefälhavaren i Östra militärområdet har i samma fråga uttalat: ”Att avsätta betydande ekonomiska resurser för ett provisorium på Muskö kan endast försvåra ingång i en slutlig lösning. Befintliga resurser bör därför

kraftsamlas till en uppbyggnad av Tullinge och ej till kostnadskrävande provisorier på andra platser.”

Inriktningen bör därför vara att alla krafter och resurser omedelbart sätts på Tullinge för att så snabbt som möjligt skapa ett fungerande sambands- och stridsledningssystem. Om så sker bör Marin Kommando Ost kunna organiseras några år in på 90-talet.

I fråga om kaderorganisation för vissa viktiga staber och förband har överbefälhavaren i programplan 89–92 föreslagit att för marinens del marinkommandostaber, rörlig marin ledningsstab, kabrigader, stridsfartygsförband, helikopterdivisionen samt viktiga marina basförband skall vara kaderorganiserade i fred samt därvid ges ökat ansvar för bl.a. förbandens beredskap och krigsduglighet. Avseende de marina förbanden anger dock överbefälhavaren att en sådan kaderorganisation får införas först på lång sikt när marinkommandoorganisationen genomförs.

Enligt vår mening har överbefälhavaren fel när han anger att marinkommandoorganisationen först skall införas och därefter kaderorganisationen för de förband som nu inte har en sådan. Enligt de principer som överbefälhavaren själv har angett skall organisationen byggas upp på grundval av krigsförbandens behov och därför är det angeläget att de kaderorganiserade förbanden införs samtidigt med marinkommandoorganisationen. Först därigenom kan ansvarsförhållandena och organisationsuppbyggnaden inom marinkommandomyndigheterna ske på rätt sätt. Det är också uppenbart att sårbarheten inom de mycket stora myndigheterna minskar genom en sådan uppbyggnad som givetvis innefattar en decentralisering av ansvar och resurser inom organisationerna.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Marin Kommando Ost stab, I, helikopterdivisionen samt kustbevakningens östra regionsledning skall lokaliseras till Tullinge,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nuvarande organisation och lokalisering för lägre regional ledning inom östra militärområdet skall bibehållas intill dess förberedelserna är slutförda på Tullinge och att någon interimslösning på Muskö därmed inte erfordras,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om den nya marina ledningsorganisationens utformning enligt den kaderorganisationsprincip som överbefälhavaren föreslagit för bl.a. marina förband.

Stockholm den 23 januari 1989

Mot. 1988/89
Fö419

Gunhild Bolander (c)

Kerstin Ekman (fp)

Hans Lindblad (fp)

Ingvar Karlsson (c)
i Bengtsfors

